

Advies voor de gemeente Waalre t.b.v. de doorontwikkeling van de Participatieraad en Seniorenraad

Door: Petra van der Horst, adviseur Koepel Adviesraden Sociaal Domein

Datum: 16 augustus 2021

Inhoudsopgave

Aanleiding en opdracht	pag. 3
Plan van aanpak en leeswijzer	pag. 3
Huidige situatie	pag. 3
- Participatieraad	pag. 4
- Seniorenraad	pag. 4
Uitkomsten raadpleging	pag. 5
- Input vanuit de gemeente	pag. 5
- Input vanuit de Participatieraad	pag. 7
- Input vanuit de Seniorenraad	pag. 8
Advies	pag. 9
Bijlage I: Rol, taken en positionering verbindingsmedewerker	pag. 12
Bijlage II: Werken met werkgroepen	pag. 13

Aanleiding en opdracht

De gemeente Waalre vindt het belangrijk om inwoners te betrekken en te raadplegen rond allerlei kwesties die op het sociaal domein (gaan) spelen. Er zijn grote ontwikkelingen gaande in het sociaal domein. Binnen de gemeente is de behoefte om, onder meer vanwege deze ontwikkelingen, de huidige manier van formele burgerparticipatie (de Participatieraad en de Seniorenraad) tegen het licht te houden. De gemeente Waalre heeft de Koepel Adviesraden Sociaal Domein gevraagd om de huidige formele burgerparticipatie binnen het sociaal domein te onderzoeken (evaluatie) en advies te geven hoe deze vorm van burgerparticipatie zich zou kunnen door ontwikkelen.

Plan van aanpak en leeswijzer

Om te komen tot een dergelijk advies zijn de verantwoordelijk wethouder, de betrokken adviseurs van de gemeente Waalre en leden van de Participatieraad en Seniorenraad geïnterviewd. Het doel was om helder te krijgen hoe het functioneren en de toegevoegde waarde van de Participatieraad en Seniorenraad ervaren wordt en wat de behoeftes zijn van de gemeente gezien de ontwikkelingen in het sociaal domein en op het terrein van inwonersparticipatie.

In dit document leest u eerst een beschrijving van de huidige situatie als het gaat om de formele manier waarop de gemeente Waalre inwoners betreft bij beleidsontwikkeling en uitvoering met name in het sociaal domein. Daarna vindt u de resultaten uit de raadplegingen. Samen met kennis en ervaring die aanwezig is bij de Koepel Adviesraden Sociaal Domein over lokale advies- en cliëntenraden vormen deze resultaten de basis voor het advies dat verderop in dit document beschreven wordt.

Huidige situatie

De gemeente Waalre hecht er waarde aan om inwoners te betrekken bij beleidsontwikkeling en uitvoering. Wethouders en medewerkers gaan op allerlei manieren in gesprek met afgevaardigden van verschillende organisaties om te horen wat er leeft, om andere/nieuwe gezichtspunten te vernemen en om te weten welke effecten gemeentelijke keuzes hebben. In 2016 heeft de gemeenteraad het visiedocument *de Kracht van Waalre* vastgesteld waarin de gemeente zich uitspreekt om op een diepgaander en meer gelijkwaardige wijze met inwoners samen te werken. Het e.e.a. is verder uitgewerkt in de kadernota Burgerparticipatie & Burgerinitiatieven Waalre. In deze kadernota staan uitgangspunten en kaders beschreven en wordt aangegeven hoe een andere manier van samenwerken met inwoners er uit kan zien en welke stappen gezet worden om te zorgen dat deze manier van samenwerken geïmplementeerd wordt in de reguliere manier van doen. Vanuit de gemeente zijn de afgelopen periode acties ondernomen om inwoners te betrekken bij onderwerpen die voor hen relevant zijn. Naast deze vorm van inwonersparticipatie heeft de gemeente andere vormen van inwonersparticipatie die zich met name richten op het sociaal domein: de Participatieraad en de Seniorenraad.

Participatieraad

Binnen het sociaal domein heeft de gemeente verantwoordelijkheden in de zorg

en ondersteuning aan inwoners. Op het gebied van zorg, participatie, zelfredzaamheid, werk en jeugdhulp. Deze taken zijn onder meer vastgelegd in de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015), de Participatiewet, de Jeugdwet, de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening en de Wet Inburgering. Deze wettelijke taken worden lokaal vertaald in beleidsregels en verordeningen.

De Wmo, de Jeugdwet en de Participatiewet verplichten gemeenten hun inwoners:

- Vroegtijdig te betrekken bij de voorbereiding van beleid;
- In de gelegenheid te stellen gevraagd en ongevraagd advies uit te brengen bij de besluitvorming over verordeningen en beleidsvoorstellen;
- Deel te kunnen laten nemen aan periodiek overleg waar zij onderwerpen kunnen agenderen;
- Te voorzien van de nodige informatie om aan het overleg deel te nemen;
- Te voorzien van ondersteuning om hun rol effectief te kunnen vervullen.

De wijze waarop dit gebeurt is vormvrij. De meeste gemeentes kiezen er, net zoals de gemeente Waalre, voor om dit vorm te geven in een adviesraad, mede gezien de noodzaak tot periodiek overleg. De gemeente Waalre heeft de hierboven genoemde wettelijke verplichting vormgegeven door een Participatieraad Sociaal Domein in te stellen. De Participatieraad heeft formeel het recht tot gevraagd en ongevraagd advies aan het College van B&W over het gehele sociaal domein. De Participatieraad adviseert over het beleid en de uitvoering. De Participatieraad krijgt in de verordening nadrukkelijk de opdracht om op interactieve wijze contact te onderhouden met inwoners en te signaleren en te inventariseren wat er onder inwoners leeft en in welke mate het beleid en de uitvoering aansluiten bij de inwoners.

Seniorenraad

In Waalre is de Seniorenraad actief. Deze stichting vraagt jaarlijks subsidie aan. De Seniorenraad kent geen wettelijke basis. In de subsidieovereenkomst met de gemeente wordt aangegeven dat de stichting meedenkt met de gemeente en het College van B&W adviseert ten aanzien van de ontwikkeling van het seniorenbeleid. Naast het adviseren van het College van B&W geeft de samenwerkingsovereenkomst aan dat de Seniorenraad contact onderhoudt met de gemeenteraad en raadscommissies voordat de beleidsplannen openbaar worden gemaakt. Ook is de Seniorenraad een aanspreekpunt en gesprekspartner voor instellingen en organisaties die binnen de gemeente en regio werkzaam zijn voor senioren. Dit overleg kan uitmonden in adviezen en/of afspraken. De Seniorenraad heeft de opdracht om op actieve en gestructureerde wijze contact met senioren te onderhouden en te inventariseren welke behoeften er zijn. De Seniorenraad heeft de opdracht om ervoor te zorgen dat haar inbreng representatief is voor alle senioren in de gemeente Waalre. En de Seniorenraad zorgt ervoor dat de seniorenverenigingen die actief zijn binnen de gemeente vertegenwoordigd zijn in het bestuur zodat hun stem ook hoorbaar is binnen de stichting.

Uitkomsten raadpleging

Input vanuit de gemeente:

- De leden van de Participatieraad hebben kennis en kunde om mee te denken over het beleid en de uitvoering. De leden beschikken over de nodige netwerken binnen de lokale samenleving en weten wat er leeft en speelt bij/onder inwoners. De leden pikken andere signalen op uit de samenleving dan de gemeente. Dit heeft toegevoegde waarde. De relatie met de Participatieraad wordt als waardevol en constructief ervaren.
- Bij de gemeente is er behoefte aan een Participatieraad die de samenleving de gemeente binnenbrengt. Die deelt wat de leef- en belevingswereld is van de inwoners zodat deze informatie benut kan worden voor een beleid en uitvoering die beter aansluit bij (kwetsbare) inwoners. De gemeente heeft behoefte aan een Participatieraad die niet alleen contacten heeft met organisaties maar ook direct contacten legt/onderhoudt met inwoners die gebruik maken van de voorzieningen. Adviseren vanuit inwonersperspectief in het algemeen en het perspectief van inwoners met een ondersteuningsvraag in het bijzonder is wat de gemeente betreft essentieel. Dit behoeft verbetering. De indruk is dat de connecties met inwoners die zorg/ondersteuning ontvangen te beperkt is. Het is belangrijk dat hun ervaringen en perspectieven opgehaald worden door de Participatieraad.
- Wat de gemeente betreft zou de Participatieraad een diversere samenstelling mogen hebben. In de Participatieraad zitten momenteel geen inwoners die zelf (of hun naaste) gebruik maken van individuele en/of collectieve voorzieningen. Vanuit gemeentelijke zijde wordt dit als een gemis ervaren en is het noodzakelijk dat deze inwoners een plek krijgen in de Participatieraad en/of dat met deze inwoners rechtstreeks contact wordt onderhouden.
- Er is met de Participatieraad een start gemaakt met een jaarplan(ning). Door deze planning samen op te stellen is duidelijk ten aanzien van welke beleidsthema's/plannen de Participatieraad toegevoegde waarde kan leveren. Het gaat dan om thema's en plannen waar lokaal een eigen kleur aan kan worden gegeven en die voor inwoners direct relevant zijn. Daarnaast geeft de Participatieraad aan waar zij over mee wil denken c.q. wat voor haar belangrijke issues zijn. Dit geeft helderheid en geeft de Participatieraad een heldere plek in het proces.
- Nu de transities in het sociaal domein zijn gerealiseerd worden er minder beleidsnotities opgesteld. Al enige jaren wordt het beleid niet meer in specifieke beleidsstukken beschreven/vastgelegd, maar worden zaken vertaald in overeenkomsten/samenwerkingsafspraken met de samenwerkings- en contractpartners. Deze overeenkomsten/afspraken passen binnen de beleidskaders. Dit zorgt ervoor dat er minder gevraagde adviezen worden voorgelegd aan de Participatieraad. In plaats daarvan is de behoefte bij de gemeente om soms vroegtijdig, in de ideeën-fase, face to face rond de tafel te zitten met leden van de Participatieraad om met behulp van de informatie die zij hebben opgedaan in de samenleving en hun eigen visie als inwoner te sparren over thema's en kwesties die voor (kwetsbare) inwoners relevant zijn. Wat de gemeente betreft zou de Participatieraad meer dan tot nu toe hun adviserende rol

vorm moeten geven door in dialoog te gaan met beleidsmedewerkers en de wethouder(s).

- Leden van zowel de Participatieraad als de Seniorenraad onderhouden (persoonlijk) contacten met lokale politici. Dit wordt als lastig ervaren, omdat beide raden in hun rol als adviseur van het College van B&W vertrouwelijke informatie ontvangen. Dit zorgt ervoor dat beleidsmedewerkers en wethouders soms terughoudend zijn om zaken openlijk te bespreken en met de raden te sparren.
- De gemeente ervaart een flexibele houding vanuit de Participatieraad in de samenwerking.
- Er zijn veel ontwikkelingen in het sociaal domein en dit vraagt meer dan ooit om te weten wat er leeft onder inwoners. De gemeente moet zelf ook in contact komen met inwoners, maar heeft daarnaast behoefte aan adviezen vanuit de Participatieraad. Inhoudelijk over thema's, maar ook over hoe inwoners te betrekken en hoe hen te informeren.
- De Seniorenraad heeft een brede taak. Deze raad heeft een adviserende rol richting College van B&W, maar in alle formele stukken wordt expliciet gesproken over het behartigen van belangen van ouderen. De Seniorenraad heeft naast het recht om het College van B&W te adviseren ook de mogelijkheid om contact te zoeken met de politiek en met de gemeenteraad het gesprek aan te gaan.
- De gemeente geeft aan dat de positionering van de Seniorenraad als adviseur van het College van B&W niet past bij de huidige situatie. De gemeente Waalre heeft sinds enige jaren geen seniorenbeleid meer. Hier is welbewust afstand van genomen. Het ziet er niet naar uit dat op dit punt er een beleidswijziging komt. Vanuit die optiek is het onlogisch om een adviesorgaan te hebben die adviseert over seniorenbeleid. De gemeente heeft het doelgroepenbeleid al enige jaren geleden losgelaten. Deze manier van denken past niet meer binnen de gemeentelijke kaders. De gemeente geeft aan dat men aan één adviesraad voldoende heeft mede omdat van deze raad een integrale kijk wordt verwacht, omdat er binnen de gemeente ook gewerkt wordt vanuit een integrale visie. De gemeente heeft de Participatieraad de opdracht gegeven om vanuit inwonersperspectief te adviseren. Onder inwonersperspectief valt ook het perspectief van ouderen in de gemeente Waalre. De praktijk leert dat vanwege het bovenstaande de Participatieraad een plek in de beleidscyclus heeft en de Seniorenraad niet.
- Binnen de gemeente is er geen draagvlak meer om te werken met twee adviesraden. De gemeente begrijpt wel dat er senioren(organisaties) zijn die specifiek voor de belangen van de senioren op willen komen, maar vinden dat een dergelijke belangenorganisatie geen adviesfunctie heeft richting het College van B&W, omdat deze functie al vervuld wordt door de Participatieraad.
- De Seniorenraad heeft wat de gemeente betreft te weinig contact met de bepaalde groepen senioren.

Input vanuit de Participatieraad:

- De Participatieraad is een breed samengestelde raad. De leden vertegenwoordigen diverse levensfasen, ervaringen, interesses en achtergronden. De leden zijn betrokken inwoners die bereid en beschikbaar zijn om mee te denken en energie in de Participatieraad te steken. De leden onderhouden samen contact met een breed pallet aan lokale organisaties. De ambitie is om beter contact met de organisaties te onderhouden en te kijken hoe deze beter kunnen worden benut.
- De Participatieraad realiseert zich dat er te weinig contact is met inwoners die gebruik maken van voorzieningen. Het is lastig om deze te vinden en te betrekken. Taboe en schaamte bij de doelgroepen speelt ook mee.
- De Participatieraad wil naast de adviesfunctie een klankbordfunctie vervullen. De leden geven aan dat er meer gebruik van hen kan worden gemaakt dan nu het geval is. Het kost tijd van de beleidsmedewerkers en het heeft niet altijd een plek in de processen van de individuele beleidsmedewerkers. Inmiddels is er een goede stap gemaakt wat betreft het maken van een (jaar)planning, maar dit is nog niet genoeg.
- Er is bereidheid om vroegtijdig mee te denken met beleidsmedewerkers en tussendoor over zaken te overleggen. De Participatieraad kan echter niet medeverantwoordelijk worden gesteld voor het eindresultaat. Hierover moeten duidelijke afspraken worden gemaakt.
- De Participatieraad ervaart dat afgesproken termijnen soms niet gerespecteerd worden en het betrekken van de raad geen vaste plek heeft in beleidscyclus.
- De adviezen van de Participatieraad worden nu niet altijd serieus behandeld/afgehandeld. Het is nodig dat er een serieuze inhoudelijke reactie komt waaruit blijkt waarom zaken niet of gedeeltelijk zijn overgenomen zodat de leden ook kunnen begrijpen wat er met het advies gebeurd is.
- Binnen de Participatieraad is behoefte om te verkennen of er in werkgroepen gewerkt kan worden zodat er een duidelijke taakverdeling ('specialisatie') plaatsvindt en er gericht leden geworven kunnen worden op affiniteiten, ervaringen, netwerken etc. Vanuit de werkgroepen kunnen er ook overleggen met beleidsmedewerkers plaatsvinden waardoor de rol als sparringpartner vanuit inwonersperspectief beter in de praktijk kan worden gebracht. Het betekent dat er meer leden moeten worden geworven. En het vraagt ontvankelijkheid en bereidheid bij ambtenaren om hun werk op een andere manier in te richten.
- De Participatieraad ervaart het als waardevol om jaarlijks een of twee projecten te hebben rond grote thema's waarbinnen activiteiten georganiseerd worden om met inwoners in gesprek te gaan. Dit heeft in het verleden goede resultaten opgeleverd. Er wordt input opgehaald en inwoners worden betrokken.
- Leden van de Participatieraad zien de noodzaak in van het samenstellen van een meer diverse raad (leeftijd, afkomst, sociaal-economische positie etc.). Het gesprek in de Participatieraad kan hierdoor een andere inhoud krijgen wat zichtbaar wordt in de adviezen. Dit heeft echter ook gevolgen voor bijvoorbeeld de vergadertijden, cultuur en werkvormen.
- De samenwerking met de Seniorenraad is beperkt. De Participatieraad heeft geen behoefte dat de Seniorenraad integreert in de Participatieraad. De Participatieraad

kijkt nu vanuit een breed inwonersperspectief en niet vanuit specifieke doelgroepen. Door integratie van de Seniorenraad wordt er een specifiek perspectief in huis gehaald wat niet makkelijk geïntegreerd kan worden in de huidige werkwijze.

Input vanuit de Seniorenraad:

- De leden van de Seniorenraad vinden het belangrijk dat er een onafhankelijk orgaan is die de behoeftes, belangen en ervaringen van senioren onder de aandacht brengt van de gemeente. Speciale aandacht is nodig omdat de bevolking van Waalre voor ¼ bestaat uit senioren. Hun stem moet worden gehoord in het inspraakproces.
- Slechts een klein deel van de senioren heeft behoefte om hun stem te laten horen. Een deel van de senioren lossen zelf zaken op samen met hun naasten. Er zijn echter ook senioren die geen netwerken hebben en die ondersteuning nodig hebben. Zij moeten in beeld komen en voor hen moet hulp gevonden/geregeld worden.
- De leden hebben hun eigen netwerken, maar realiseren zich dat ze meer de boer op moeten om te horen wat er leeft bij (specifieke) groepen senioren.
- De gemeente maakt nauwelijks gebruik van de gevraagde adviesrol van de Seniorenraad. De raad heeft geen plek in de beleidscyclus van ambtenaren en het College van B&W.
- De Seniorenraad benut haar recht om ongevraagde adviezen te geven. De gemeente reageert niet of te laat op deze adviezen. Ook de afgesproken termijnen worden niet gerespecteerd. Dit levert frustraties op.
- Er is onvrede over de impact van de Seniorenraad. Er moet verandering komen. Enerzijds ligt het aan de adviezen van de Seniorenraad. De ervaringen van de senioren zelf komen hier onvoldoende tot uitdrukking. De toon is ook weinig constructief. Dit staat een goede samenwerking met de gemeente in de weg.
- Het DB voert het gesprek met de wethouder. In feite zou de hele raad bij deze gesprekken moeten zijn en zou er een echt inhoudelijk gesprek moeten plaatsvinden. Dit is nu te weinig het geval.
- De leden zoeken het contact met de politiek om de belangen van senioren onder de aandacht te brengen. Het gaat om het voeden van de fracties. Leden van de Seniorenraad zijn actief in de politiek (geweest). De huidige afspraken geven aan dat leden geen lid van de gemeenteraad mogen zijn.
- De Seniorenraad is tevreden op de wijze waarop de contactambtenaar contact met hen onderhoudt.
- De Seniorenraad heeft een heel aantal thema's waarover men graag met de gemeente in gesprek gaat. Het gaat dan om zaken als wonen, gemeenschapshuizen, zorg, (verkeers)veiligheid, laagdrempeligheid en eenzaamheid.
- Leden van de Seniorenraad hebben nu nauwelijks contact met de Participatieraad. Seniorenraad kiest expliciet voor het seniorenbelang/perspectief. Er is vanuit de Seniorenraad geen behoefte om samen te gaan met (of op te gaan in) de Participatieraad.

- De Seniorenraad kan als informatiebron voor de leden van Participatieraad dienen.
- Binnen de Seniorenraad is er behoefte om zaken schriftelijk vast te leggen. De adviesfunctie kan ook vorm worden gegeven door gesprekken te hebben met beleidsmedewerkers en wethouders maar dan is het noodzakelijk om zaken in een verslag vast te leggen.

Advies

De input uit de raadplegingen is hieronder vertaald in een aantal 7-tal adviezen. Het is aan te bevelen om de adviezen 1 t/m 6, indien deze overgenomen worden door het College van B&W, te evalueren na een periode van 1,5 jaar.

1) Participatieraad: meer aandacht voor het inwonersperspectief in het algemeen en het cliëntenperspectief in het bijzonder

Het is noodzakelijk dat de Participatieraad meer vanuit inwonersperspectief haar werk doet en haar voelsprietten heeft in de samenleving. Er is speciale aandacht voor het cliëntenperspectief nodig. Vanuit gemeentelijke zijde is er regulier overleg met het management van de professionele zorg-en welzijnsaanbieders. De informatie die dan verkregen wordt, wordt benut voor beleidsontwikkeling en bijstelling van de uitvoering. De toegevoegde waarde van de Participatieraad is gelegen in het brengen van de leef-en belevingswereld van inwoners in het algemeen en cliënten in het bijzonder binnen te brengen in de gemeentelijke gelederen. Dit kan door sowieso meer contact te onderhouden met cliënten die gebruik maken van voorzieningen. Ook kunnen er leden geworven worden die zelf cliënt zijn en die vanuit eigen ervaringen mee kunnen praten in de raad. Op deze manier kan de Participatieraad vraagstukken benaderen vanuit een integrale, wet-overstijgende blik. De gemeente kan een ondersteunende rol spelen om te komen tot een bredere samenstelling door de Participatieraad te verbinden met inwoners die gebruik maken van voorzieningen.

2) Participatieraad: sparringpartner hoe de transformatie op gang te brengen

Er zijn belangrijke ontwikkelingen gaande in het sociaal domein. Nu de transitie zijn beslag hebben gekregen is het noodzakelijk om tot een transformatie te komen in het sociaal domein. Dit houdt in dat er meer aandacht moet komen voor preventie, voor het betrekken van de omgeving en het versterken en benutten van voorliggende voorzieningen. Dit heeft in het sociaal domein ingrijpende gevolgen voor alle inwoners. De gemeente heeft behoefte aan een sparringpartner die meedenkt hoe de transformatie in het sociaal domein verder op gang te brengen. Hier ziet de gemeente een expliciete rol voor de Participatieraad weggelegd. De Participatieraad denkt mee hoe alle inwoners bewust kunnen worden gemaakt dat deze transformatie gaande is en wat dit voor hen betekent. Ook denkt de Participatieraad mee hoe de gemeente inwoners kan informeren over en betrekken bij de veranderingen die deze transformatie met zich meebrengt. Ook denkt de Participatieraad mee wat dit betekent voor de inwoners in de verschillende rollen die ze (kunnen) vervullen: vrijwilliger, actieve inwoner, mantelzorger, als bewoner van een buurt waarin steeds meer kwetsbare mensen wonen. De Participatieraad denkt mee wat (groepen) inwoners en vrijwilligersorganisaties nodig hebben om deze

veranderende rol op te pakken en invulling te geven. En signaleert welke dilemma's en uitdagingen dit met zich meebrengt.

3) Participatieraad: Sparringpartner hoe de burgerparticipatie verder inhoud en vorm te geven

Waalre heeft een kadernota Burgerparticipatie en burgerinitiatieven. De Participatieraad krijgt een specifieke rol om met de gemeente mee te denken hoe de doorontwikkeling van burgerparticipatie vorm en inhoud kan krijgen rondom thema's en kwesties binnen het sociaal domein. Er ligt een uitdaging bij de Participatieraad om actief mee te denken m.b.t. welke thema's inwoners meer betrokken kunnen worden en welke (werk)vormen aansluiten bij (groepen) inwoners. Het sparren over de transformatie gebeurt tussen beleidsmedewerkers op het niveau van de Participatieraad.

4) Werken met werkgroepen

Het sociaal domein is breed en omvat veel thema's waar diverse groepen in de samenleving bij betrokken zijn. Het is niet logisch dat alle leden van de Participatieraad zich over alle kwesties (blijven) buigen die spelen op het sociaal domein. Het werken met werkgroepen die verantwoordelijk zijn voor bepaalde thema's is een goede manier om recht te doen aan affiniteiten en kennis die aanwezig is bij leden van de Participatieraad. Leden van de werkgroepen kunnen een netwerk opbouwen rondom specifieke thema's, zich inhoudelijk verdiepen en gericht met de gemeente meedenken door zich te focussen op bepaalde thema's (*zie bijlage II voor een uitgebreide uitwerking van het werken in werkgroepen*). Het werken met werkgroepen vraagt een uitbreiding van de Participatieraad.

5) Verandering wijze van adviseren

De Participatieraad krijgt de opdracht om in een vroegtijdig stadium meer als sparringpartner te fungeren richting beleidsmedewerkers en wethouders. Werkgroepen treden enkele keren per jaar in overleg met beleidsmedewerkers die zich bezighouden met "hun thema's" om hun signalen en waarnemingen te delen en als sparringpartner te fungeren voor beleidsmedewerkers op het terrein van nieuw beleid en uitvoeringskwesties. Dit zorgt ervoor dat het inwonersperspectief aan de voorkant meegenomen kan worden wat de leden van de Participatieraad meer invloed kan geven. Aandachtspunt is wel dat er in een later stadium minder zichtbaar en verifieerbaar is wat de inbreng is geweest. Deze manier van werken vraagt bewustzijn en helderheid over en respect voor de verschillende rollen en een wederzijds vertrouwen.

Met de wethouders gaat de Participatieraad als gehele raad twee keer per jaar in overleg om te sparren over grote, prangende thema's. Hierdoor ontstaat er een verschuiving van gevraagd adviseren naar meer meedenken en sparren met de beleidsmedewerkers en wethouders. Het gevraagd schriftelijk advies blijft hiernaast bestaan als het gaat om gevraagde adviezen. Daarnaast kan de Participatieraad via een ongevraagd advies schriftelijk aandacht vragen voor een thema/kwestie.

6) Contacten met de lokale politiek

Leden van de Participatieraad zijn actieve inwoners die een specifieke rol vervullen binnen de gemeentelijke geleden. Zij hebben een vooruitgeschoven post om onafhankelijk vanuit inwonersperspectief mee te denken met het College van B&W. Leden die zich op welke wijze dan ook bewegen in het politieke speelveld en/of hun politieke betrokkenheid tonen kunnen door inwoners en/of de gemeente als minder onafhankelijk ervaren worden. Leden van de Participatieraad onderhouden gedurende de periode dat ze deze rol uitoefenen geen connecties met de lokale politiek. Dit omdat ze vanuit hun rol in het beleidsproces vertrouwelijke informatie van de gemeente ontvangen om hun adviesrol te kunnen vervullen. In een gedragscode kunnen hierover afspraken worden gemaakt. Beleidsmedewerkers en wethouders hoeven dan niet terughoudend te zijn om zaken openlijk te bespreken met (leden van) de Participatieraad.

7) Van Seniorenraad naar Seniorenbelang

De gemeente heeft geen behoefte meer aan een Seniorenraad die een adviesfunctie bekleedt richting het College van B&W. Een aparte Seniorenraad heeft gezien de keuzes van de gemeente en de werkwijze onvoldoende toegevoegde waarde. Door de invoering van de WMO is denken vanuit specifieke doelgroepen losgelaten en is er aandacht voor alle inwoners. De behoeften en omstandigheden van inwoners worden als uitgangspunt genomen. Er wordt inclusiviteit en integraliteit nagestreefd. Vanuit die optiek is het onlogisch om een adviesorgaan te hebben die adviseert over seniorenbeleid. De gemeente heeft immers de Participatieraad de opdracht te geven om vanuit een breed inwonersperspectief te adviseren. Als Seniorenraad desondanks de wens houdt om als adviesorgaan met de gemeente samen te willen samenwerken werken zal dit zorgen voor interne frustratie. Beter kan de Seniorenraad, als zij dit wenst, zich ontwikkelen tot een organisatie die zich richt op belangenbehartiging, Seniorenbelang. Een zelfstandig opererende organisatie die opkomt voor de belangen van senioren. Deze vrijere positie sluit beter aan bij de veranderde omstandigheden binnen de gemeente en bij de aard en het profiel van de leden van de huidige Seniorenraad. Seniorenbelang kan rond specifieke thema's met de wethouder in gesprek gaan en kan als belangenbehartiger ook het contact met de lokale politiek zoeken, wat als adviesorgaan van B&W minder goed mogelijk is. Het gegeven dat leden van de Seniorenraad betrokken zijn bij politieke partijen is dan ook minder een probleem. Seniorenbelang zou daarnaast een belangrijke partner zijn in het netwerk van de Participatieraad: een vindplaats voor signalen vanuit senioren in de gemeente Waalre. Een plek namens Seniorenbelang in de Participatieraad (een afgevaardigde) is niet aan te bevelen. Alle leden van de Participatieraad zitten zonder last en ruggespraak en op persoonlijke titel in deze raad. Een afgevaardigde uit/namens Seniorenbelang geeft onduidelijkheid omdat deze dan een organisatie vertegenwoordigd die aan belangenbehartiging doet en in de adviesraad, welbewust, geen organisaties vertegenwoordigd worden. De gemeente heeft het mandaat om ervoor te kiezen om de Seniorenraad geen adviesfunctie binnen de gemeentelijke geledingen toe te bedelen. Hetzelfde geldt voor het al dan niet financieel ondersteunen van Seniorenbelang. De Seniorenraad is vanzelfsprekend degene die bepaalt of men als belangenbehartigend orgaan wil doorgaan en zo ja op welke manier.

Bijlage I

Rol, taken en positionering verbindingsmedewerker

- De verbindingsmedewerker heeft zicht op de lopende dossiers van de beleidsmedewerkers en kijkt met hen ten aanzien van welke zaken er (formeel) schriftelijk advies van de Participatieraad gewenst is en maakt afspraken over de planning en bewaakt deze afspraken.
- De verbindingsmedewerker zorgt op grond van de afspraken met beleidsmedewerkers voor een actuele halfjaarplanning en deelt en bespreekt die met de voorzitter en secretaris van de Participatieraad.
- De verbindingsmedewerker maakt werkafspraken met de beleidsmedewerkers, voorzitter en de trekkers van de werkgroepen over het overleg werkgroepen-beleidsmedewerkers, advies/reactietermijnen, omgang met ongevraagde/gevraagde adviezen. De verbindingsmedewerker legt deze werkafspraken vast en zorgt dat alle betrokkenen binnen de gemeente worden geïnformeerd. De verbindingsmedewerker zorgt er voor dat de werkafspraken ieder half jaar worden geëvalueerd (met de voorzitter en trekkers van de werkgroepen en de beleidsmedewerkers).
- De verbindingsmedewerker fungeert als sparringpartner voor de beleidsmedewerkers hoe zij hun adviesaanvragen aan kunnen bieden aan de Participatieraad.
- De verbindingsmedewerker fungeert als eerste aanspreekpunt voor de voorzitter, secretaris als er vragen leven rond de samenwerking met de beleidsmedewerkers.
- De verbindingsmedewerker pleegt jaarlijks overleg met voorzitter, secretaris en wethouder(s) over de vormgeving, inhoud en planning van de gesprekken over grote thema's en formuleert en bewaakt de afspraken die daar worden gemaakt.
- De verbindingsmedewerker pleegt jaarlijks overleg met de voorzitter, secretaris en degenen die binnen de gemeente verantwoordelijk zijn voor de transformatie in het sociaal domein en het proces rond burgerparticipatie en maakt afspraken over de wijze waarop de Participatieraad betrokken wordt en formuleert en bewaakt de afspraken die daar worden gemaakt.
- De verbindingsmedewerker valt voor wat betreft deze rol rechtstreeks onder de leidinggevende Samenleving.

Bijlage II

Werken met werkgroepen

Het sociaal domein is breed en gevarieerd. Er wordt geadviseerd om te werken met bijvoorbeeld vier werkgroepen:

1. Opgroeien en opvoeden:

- onder meer opvoed- en jeugdhulp, passend onderwijs, schooluitval, 18-/18+, huiselijk geweld;

2. Participeren (meedoen, werk, vrijwilligerswerk, inloop, dagbesteding):

- onder meer mantelzorg, vrijwilligerswerk, burgerkracht, activering, dagopvang, laagdrempelige inloop, dagbesteding, beschut/begeleid werken, integratie, drempels om mee te doen (taal, fysieke of psychologische drempels-, stigmatisering,) Inclusie/VN-verdrag, beschikbaarheid en toegankelijkheid individuele en algemene voorzieningen;

3. Opvangen (sociaal vangnet):

- onder meer armoede, schuldhulpverlening, inkomensvoorzieningen/financiële regelingen;

4. Wonen en vervoer/mobiliteit:

- onder meer huisvesting, ondersteuning/voorzieningen om thuis te wonen, sociale veiligheid, omzien naar elkaar, beschermd/begeleid wonen, leefbaarheid, eenzaamheid, vervoer.

- De werkgroepindeling kan als een eerste aanzet gezien om het gehele sociaal domein te bestrijken.
- Een deel van de thema's zijn mogelijk binnen de gemeente nu belegd buiten het sociaal domein. De Participatieraad gaat in overleg met de gemeente onderzoeken hoe het e.e.a. (op termijn) vormgegeven kan worden. Er kan gewerkt worden met een ontwikkelmodel.
- De werkgroepen worden gevormd door de leden van de Participatieraad.
- Vanuit de werkgroep worden directe contacten onderhouden met de betrokken beleidsmedewerkers. In de werkgroepen worden de overleggen met de beleidsmedewerkers inhoudelijk voorbereid.
- Binnen de werkgroep vindt de onderlinge discussie plaats, bevragen leden elkaar, worden effecten in kaart gebracht en oplossingsrichtingen geformuleerd. Het elkaar bevragen, het nadenken over oorzaken, samenhang van zaken en effecten op inwoners is belangrijk om als werkgroep tot een onafhankelijk en gedragen inbreng vanuit inwonersperspectief te komen. Het zorgt ervoor dat de Participatieraad geen "doorgeefluik" van ongenoegens wordt van organisaties en individuele inwoners.

Als de Participatieraad besloten heeft tot een officieel ongevraagd advies dan stelt de werkgroep die zich bezighoudt met het betreffende thema een conceptadvies op wat voor het wordt uitgebracht ter goedkeuring voorligt aan de Participatieraad.

Aan de "voorkant" (als er een adviesaanvraag ligt en/of als er plannen zijn om een ongevraagd advies uit te brengen), wordt er binnen de Participatieraad gekeken of (leden van) meerdere werkgroepen zich zouden moeten buigen over het advies.

Samenstelling werkgroepen

Ieder lid van de Participatieraad zit minimaal in 1 werkgroep m.u.v. de voorzitter van de Participatieraad deze hoeft gezien zijn/haar andere verantwoordelijkheden niet te participeren in een werkgroep.

Alleen leden van de Participatieraad kunnen deel uit maken van de werkgroepen omdat zij benoemd zijn door het College van B&W en vanuit die hoedanigheid voor de uitoefening van hun rol de benodigde schriftelijke en mondelinge informatie van de gemeente krijgen. Vanwege hun specifieke rol verstrekt de gemeente in vertrouwen hen de benodigde informatie.

De werkgroep kan op deelthema's andere inwoners en/of organisaties (flexibele schil)betrekken bij de werkgroep om gezien hun ervaringen, belangstelling en expertise een inhoudelijke inbreng te leveren m.b.t. een thema en mee te denken. Deze inwoners of organisaties maken geen deel uit van de werkgroep maar worden (incidenteel) uitgenodigd om deel te nemen aan vergaderingen van de werkgroep. Het gaat om vergaderingen of onderdelen daarvan waar het thema/ de thema's aan de orde komen waarop zij een inbreng kunnen leveren. De leden van de werkgroepen kunnen hun vragen stellen rond bepaalde thema's en hun ervaringen en waarnemingen ophalen. Het is aan de leden van de werkgroep om de verstrekte informatie te benutten in hun advieswerk.

Rol en taak werkgroepleden

De leden van de Participatieraad zoeken bewust contact met (groepen) (kwetsbare) inwoners en benutten dat wat ze oppikken uit de gesprekken en vanuit hun eigen privé contacten als inwoner, buur, vriend, vrijwilliger en de kennis die ze hebben vanuit professionele expertise. De bevindingen en inzichten die men daarbij opdoet brengt men in binnen de eigen werkgroep.

Trekker werkgroep

Iedere werkgroep wordt voorgezeten door een trekker. Een trekker is een actief (meewerkend) lid van de werkgroep. De trekker is er verantwoordelijk voor dat iedereen een evenwichtige inbreng kan leveren en stimuleert leden om hun netwerk te benutten, uit te bouwen en op onderzoek uit te gaan. De trekker draagt er zorg voor dat er duidelijke afspraken worden gemaakt met de leden van de werkgroep over voortgang, en de tussentijdse communicatie etc. De trekker stimuleert dat onderlinge (menings-) verschillen besproken en overbrugd worden.

De trekker zorgt er voor dat er tijdig een inhoudelijk samenhangend conceptadvies bij de secretaris ligt. De trekker zorgt er, samen met de voorzitter, voor dat minimaal één keer per jaar het functioneren van de werkgroep en de bijdrage en inzet van alle werkgroepleden daarbinnen wordt geëvalueerd. De inzet en bijdrage van de trekker krijgt daarbij ook de aandacht. De trekkers krijgen bij de start en na een half jaar deskundigheidsbevordering bij het vormgeven van hun rol.